

Mielenterveysbarometri 2017: Mielenterveys, työelämä ja asenteet

Tutkimuksen tavoitteena:

- Selvittää mielenterveyskuntoutujien arkipäivään liittyviä asioita ja ongelmia
- Tutkia suomalaisten käsityksiä mielenterveysongelmista ja mielenterveyskuntoutujista
- Selvittää mielenterveysalan ammattilaisten (psykiatrit ja psykologit) näkemyksiä
- Tarkastella mielenterveysongelmien ja työelämän suhdetta

Tutkimuksen sisältöalueita:

- Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä
- Mielenterveyskuntoutujien asema suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä
- Mielenterveyteen liittyvät uskomukset
- Palveluiden ja hoidon saatavuus, sosiaali- ja terveystalouden resurssien jakaminen (kokonaisuus julkaistaan myöhemmin)

Tutkimuksen toteuttajat:

- Mielenterveyden keskusliitto ja sosiaali- ja terveysministeriö

Tutkimuksen käytännön toteuttaminen:

Kuntoutujia ja omaisia haastateltiin puhelimitse, haastatteluja tehtiin yhteensä 300 kpl

- satunnaisotos Mielenterveyden Keskusliiton jäsenrekisteristä
- kuntoutujat arvioivat asiaa omasta, omaiset kuntoutuvan läheisensä näkökulmasta
- omaisten melko pienen määrän vuoksi tulokset ovat suuntaa-antavia heidän kohdallaan

Työnantajahaastatteluja tehtiin yhteensä 300 kpl, haastattelut kohdistettiin henkilöstöjohtoon (henkilöstöjohtaja, -päällikkö, henkilöstöasioista vastaava).

Lisäksi tutkittiin 1.205 suomalaisen mielipiteet Gallup Forumissa

- aineisto edustaa maamme 15 - 74-vuotiasta väestöä (pl. Ahvenanmaa)
- joukosta 643 vastaajaa kertoi olevansa työelämässä

Ammattilaisten mielipiteet selvitettiin internettutkimuksena yhteistyössä Suomen Psykiatriyhdistyksen ja Suomen Psykologiliiton kanssa. Tutkimukseen osallistui 1.033 ammattilaista.

Aineistot kerättiin valtaosin kesäkuussa 2017. Kuntoutuja- ja omais- sekä työnantaja-aineistot täydennettiin lopulliseen laajuuteensa elokuun ensimmäisellä viikolla.

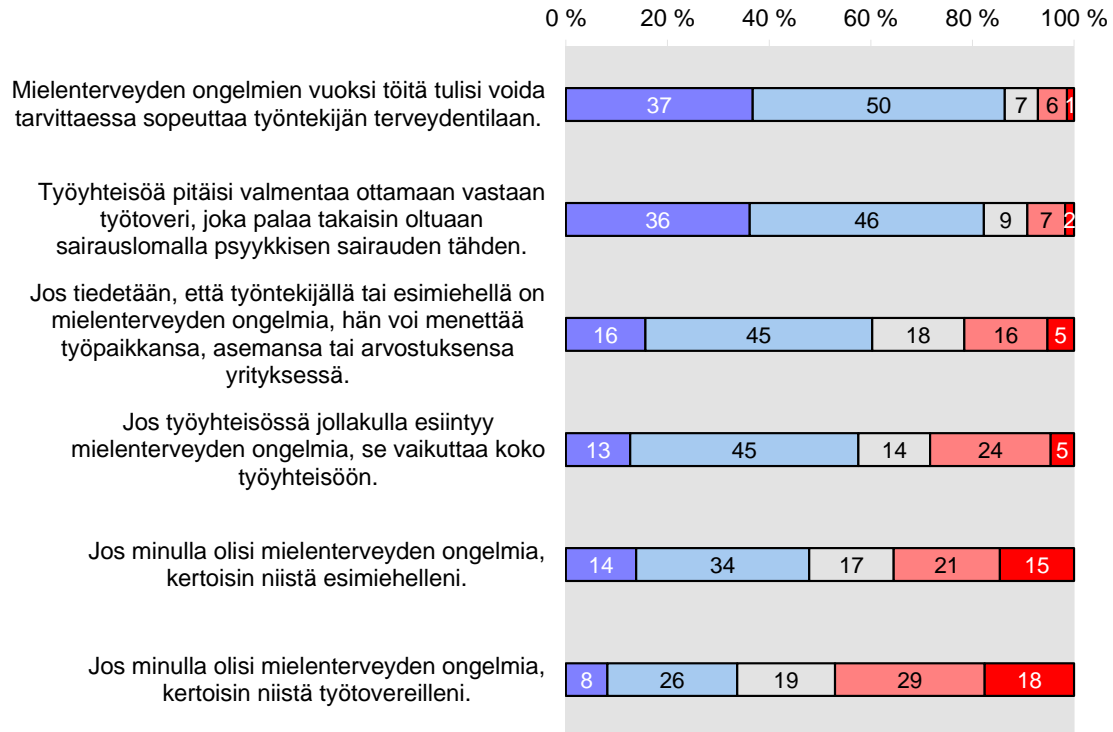
Mielenterveysongelmat ja työelämä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: väestön mielipiteet (%)

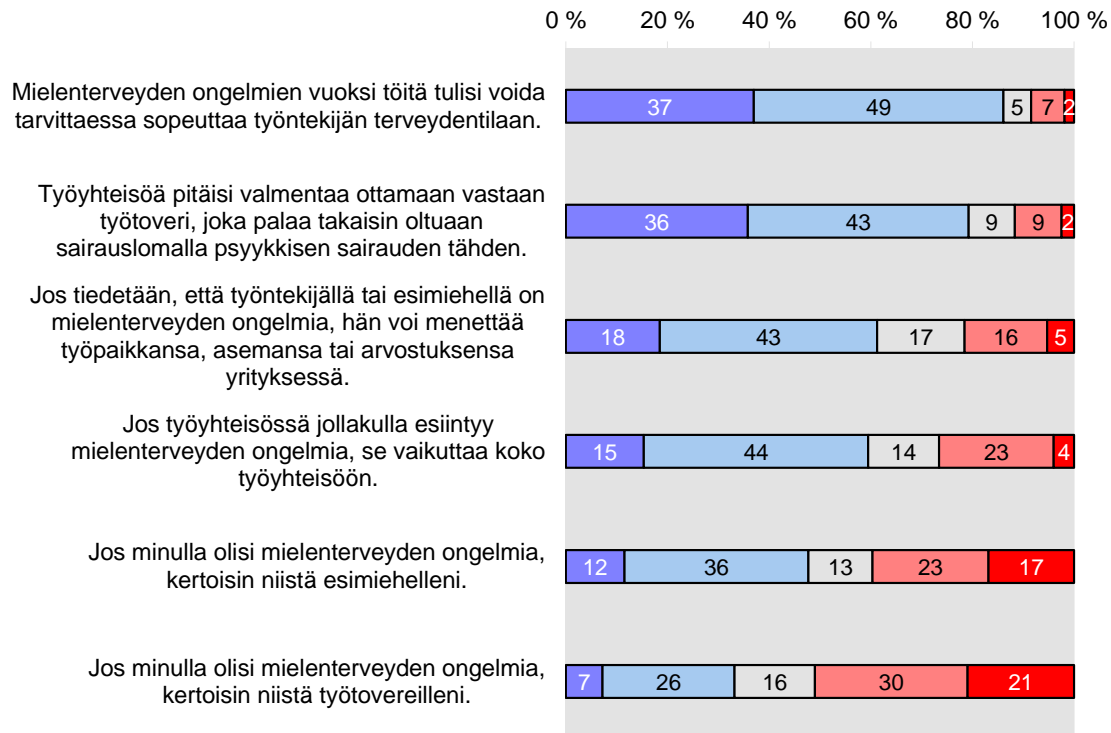
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: työssäkäyvien mielipiteet (%)

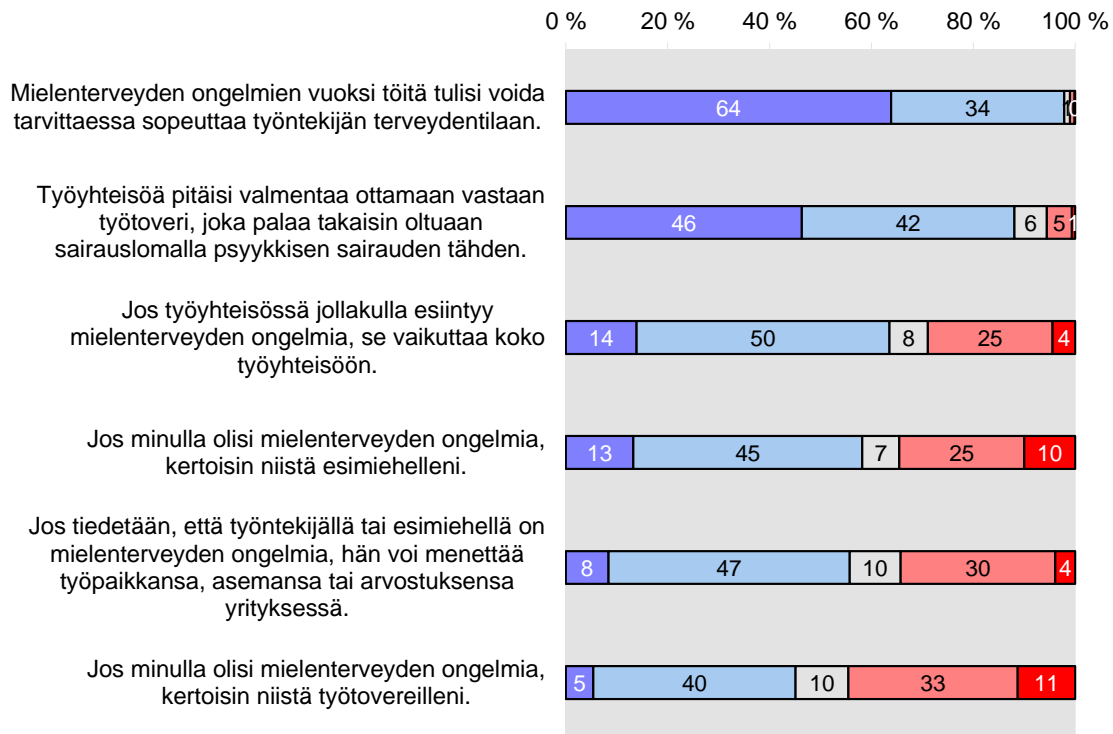
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: ammattilaisten mielipiteet (%)

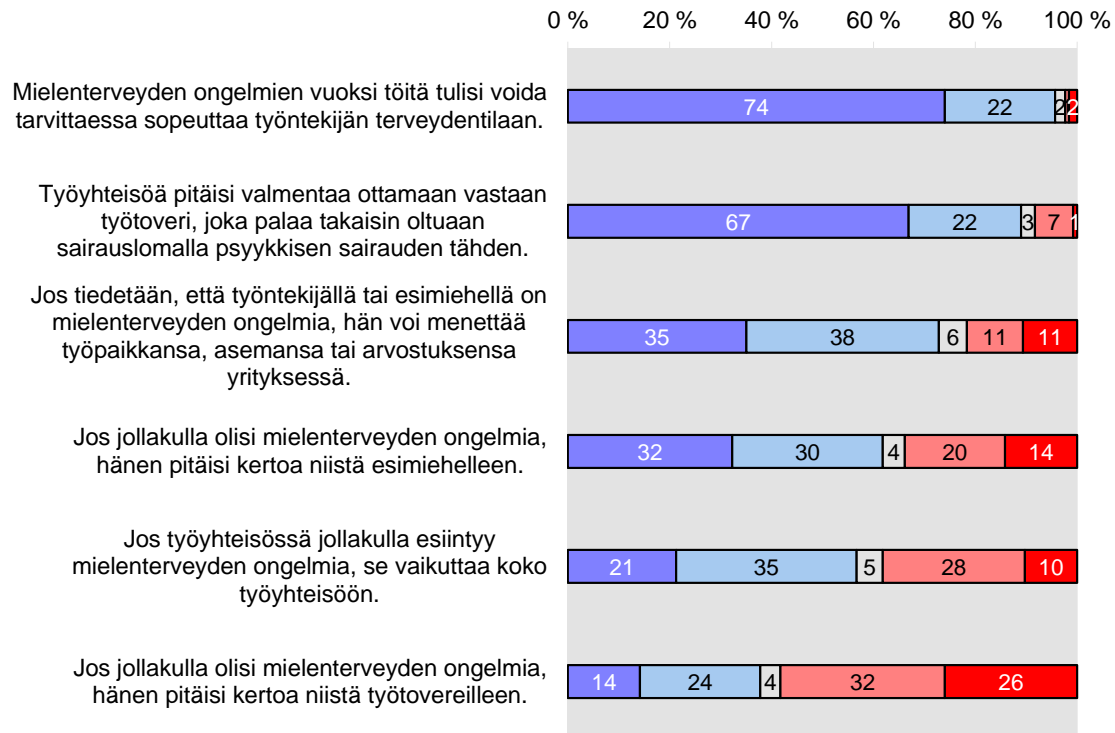
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: kuntoutujien mielipiteet (%)

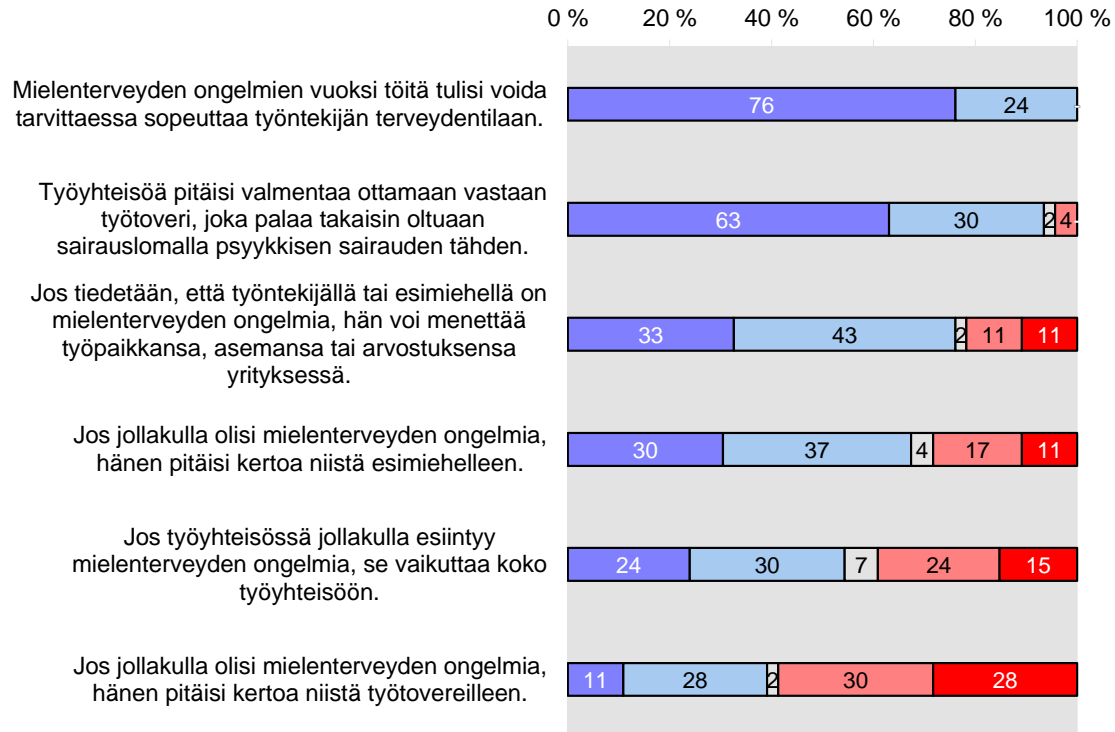
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: omaisten mielipiteet (%)

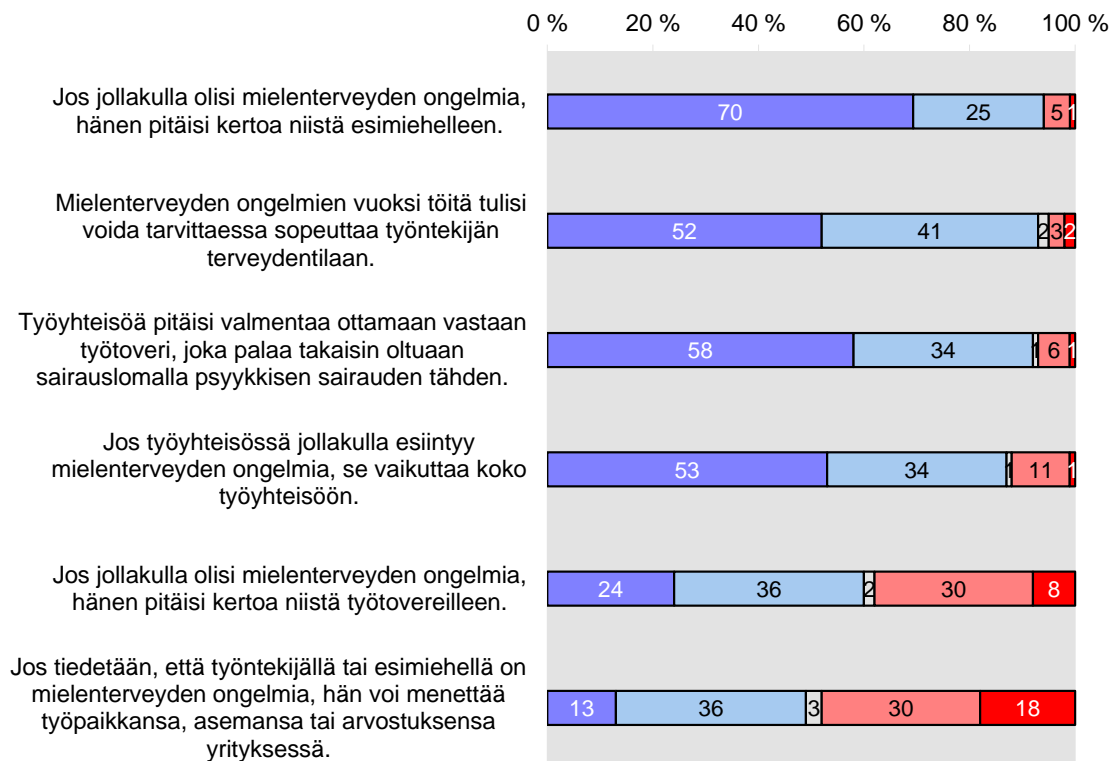
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: työnantajien mielipiteet (%)

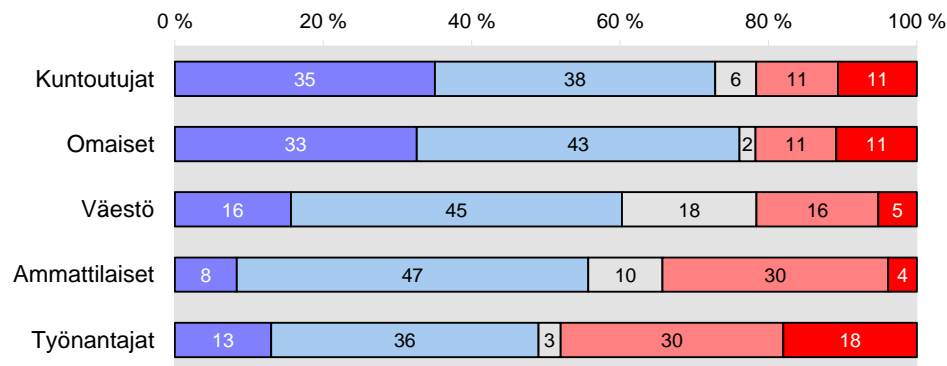
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: jos tiedetään, että työntekijällä tai esimiehellä on mielenterveyden ongelmia, hän voi menettää työpaikkansa, asemansa tai arvostuksensa yrityksessä (%)

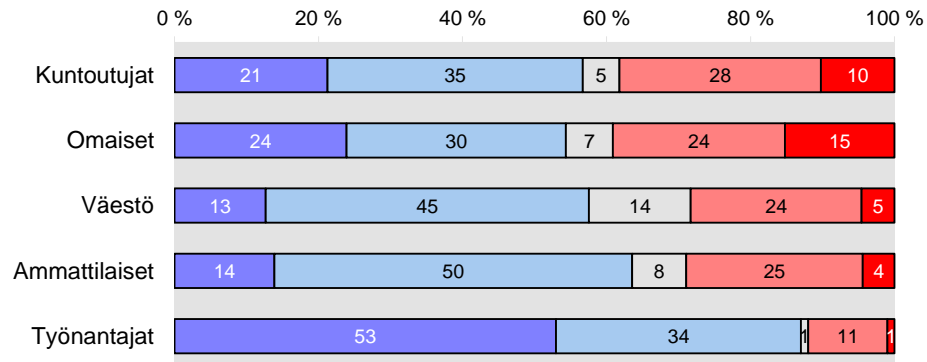
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: jos työyhteisössä jollakulla esiintyy mielenterveyden ongelmia, se vaikuttaa koko työyhteisöön (%)

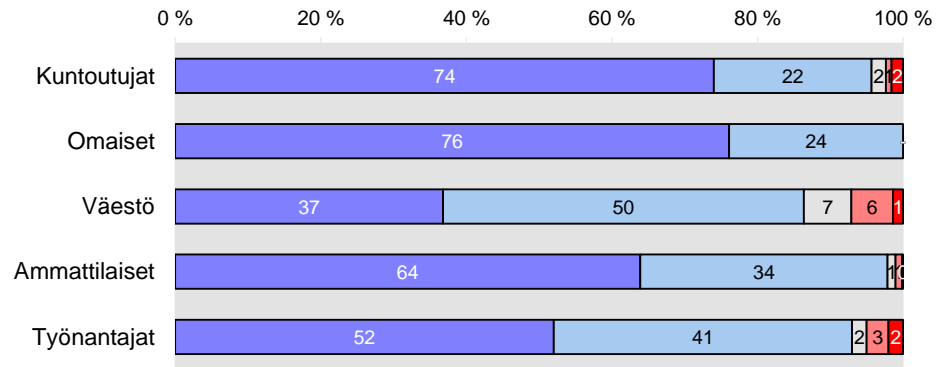
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ:
mielenterveyden ongelmien vuoksi töitä tulisi voida tarvittaessa sopeuttaa työntekijän
terveydentilaan (%)

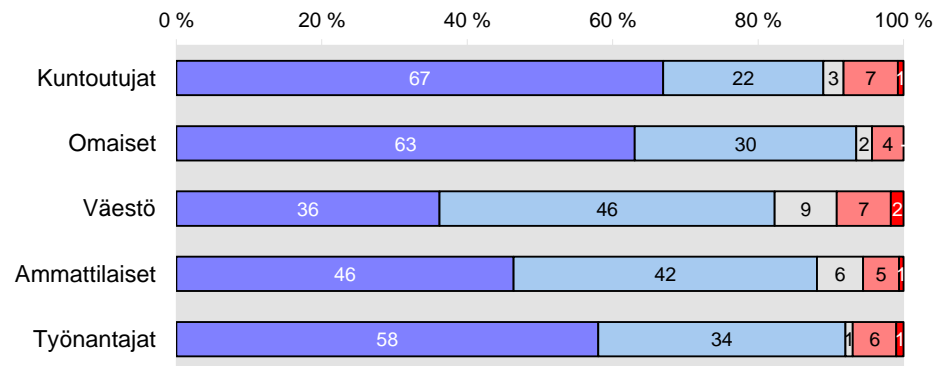
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ:
työyhteisöä pitäisi valmentaa ottamaan vastaan työtoveri, joka palaa takaisin oltuaan
sairauslomalla psyykkisen sairauden tähden (%)

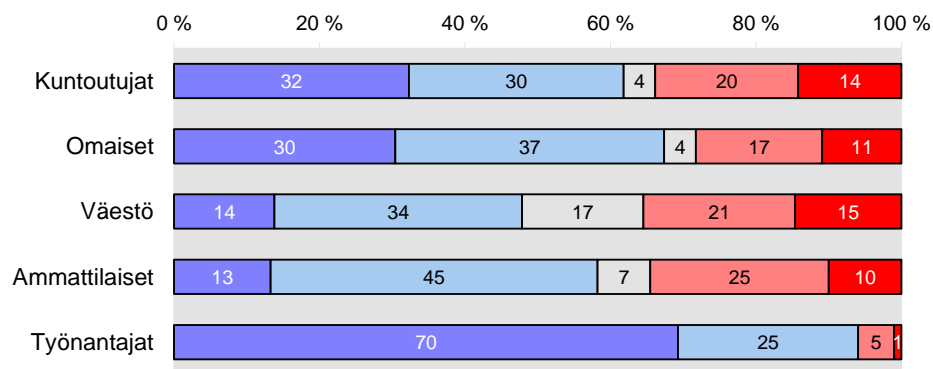
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: jos minulla (jollakulla) olisi mielenterveyden ongelmia, kertoisin niistä esimiehelleni (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

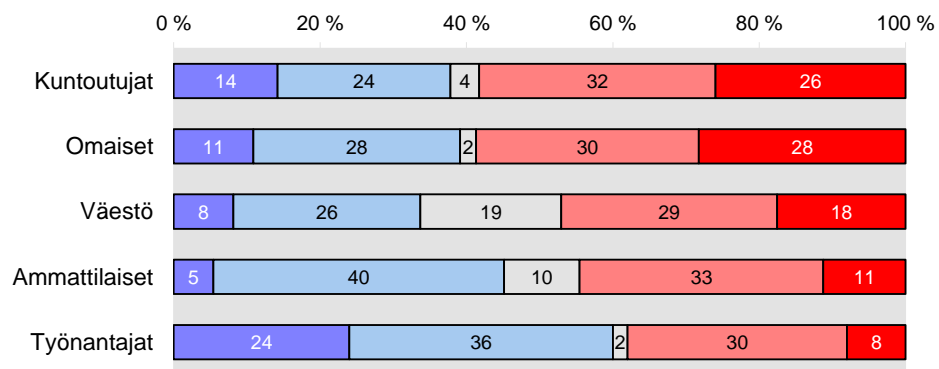

HUOM! Kuntoutujille, omaisille ja työnantajille sanottiin "Jos jollakulla olisi..."

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: jos minulla (jollakulla) olisi mielenterveyden ongelmia, kertoisin niistä työtovereilleni (%)

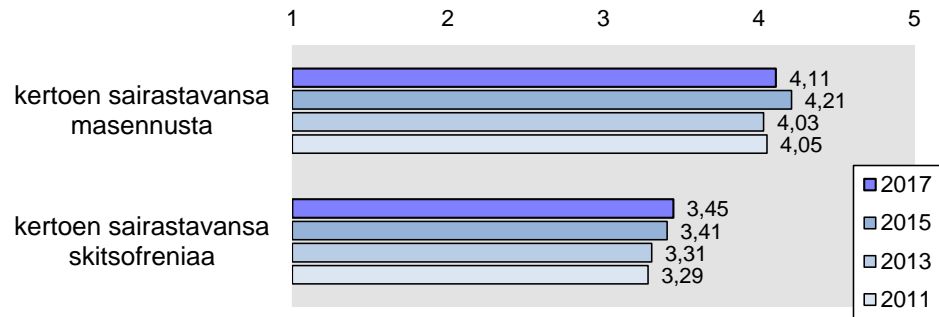
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

HUOM! Kuntoutujille, omaisille ja työnantajille sanottiin "Jos jollakulla olisi..."

Mielenterveysongelmat ja työelämä

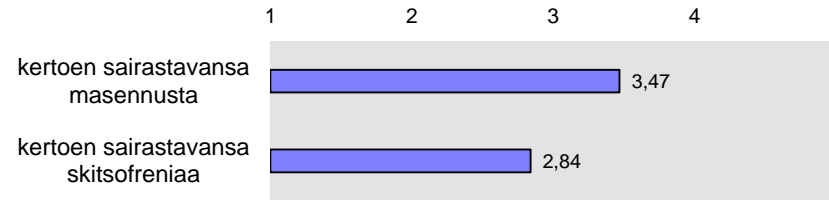
NÄKEMYKSIÄ SIITÄ, JOS TYÖTOVERI JÄISI SAIRASLOMALLE....
1=vaikea pitää tasaveroisena työkaverina----- 5=ei merkitystä työnteon kannalta

Mielenterveysongelmat ja työelämä

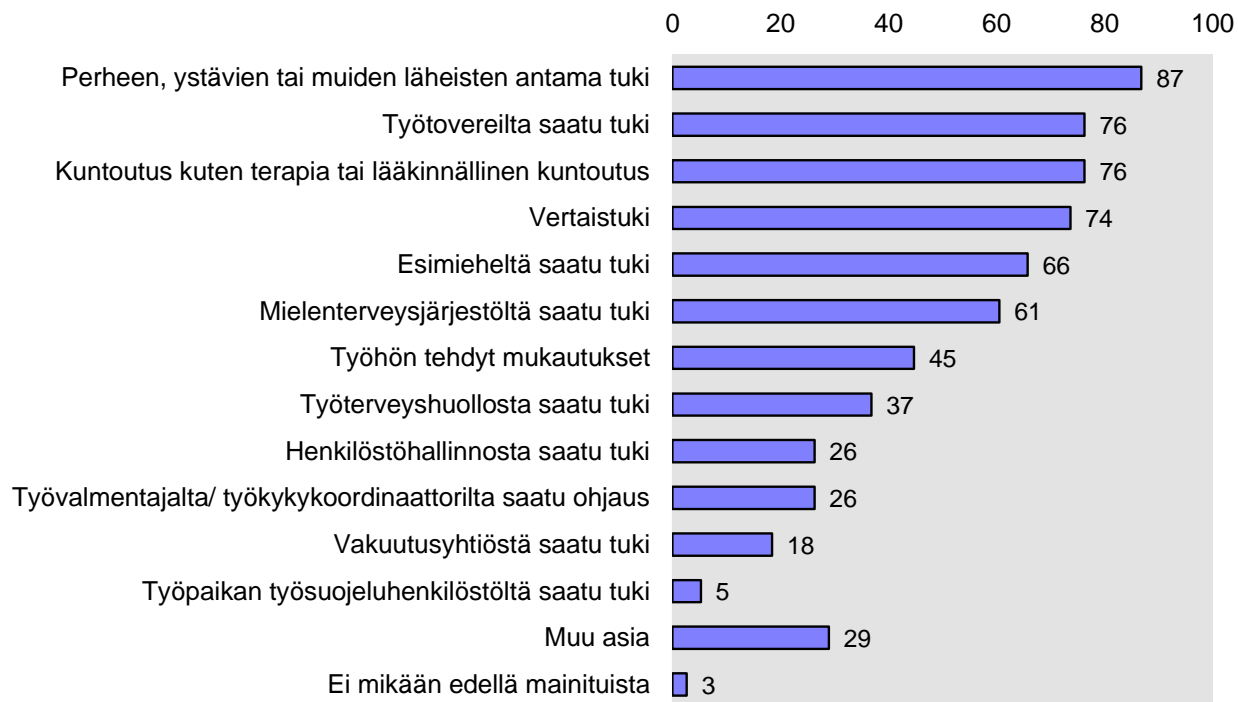
TYÖNANTAJIEN NÄKEMYKSIÄ SIITÄ, JOS TYÖNTEKIJÄ JÄISI SAIRASLOMALLE....

1=jatkossa vaikea jatkaa samoissa tehtävissä----- 5=ei merkitystä työnteon kannalta

Mielenterveysongelmat ja työelämä

ASIAT, JOTKA OVAT AUTTANEET TYÖSSÄKÄYVIÄ
MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIA JAKSAMAAN TYÖSSÄ
(% työssä käyvistä kuntoutujista)

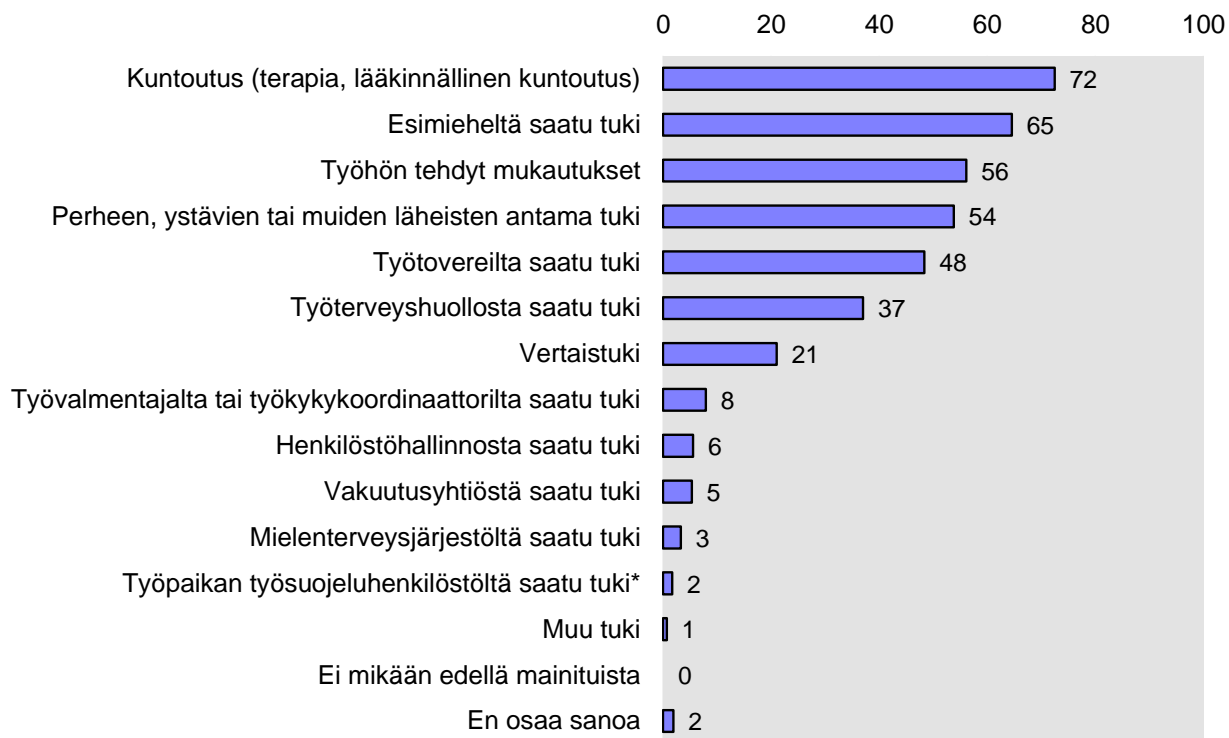

Kuntoutujista 15 % kertoi olevansa työssä.

Mielenterveysongelmat ja työelämä

AMMATTILAISTEN MIELESTÄ TYÖSSÄKÄYVÄLLE MIELENTERVEYSKUNTOUTUJALLE PARHAAT TUEN LÄHTEET AUTTAA JAKSAMAAN TYÖELÄMÄSSÄ (%)

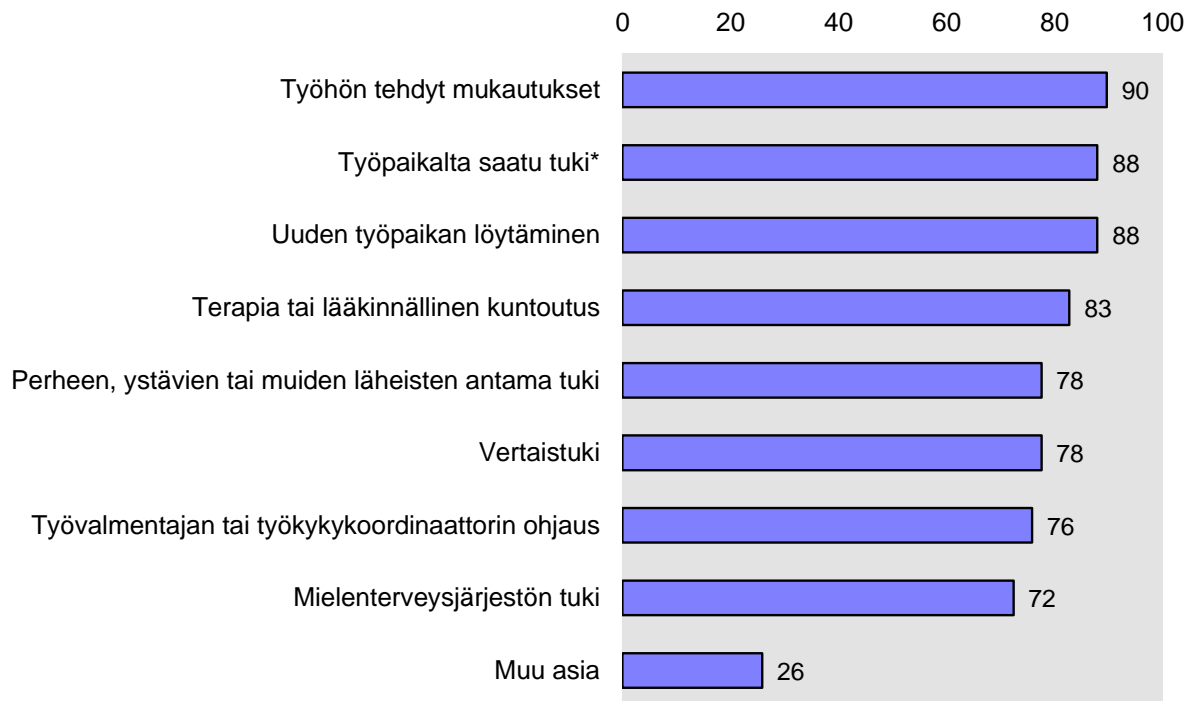

*Työsuojelupäälliköt ja -valtuutetut.

Mielenterveysongelmat ja työelämä

ASIAT, JOTKA AUTTAISIVAT MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIA PALAAMAAN TYÖELÄMÄÄN (% kuntoutujista, jotka eivät ole työssä, mutta voisivat työskennellä)

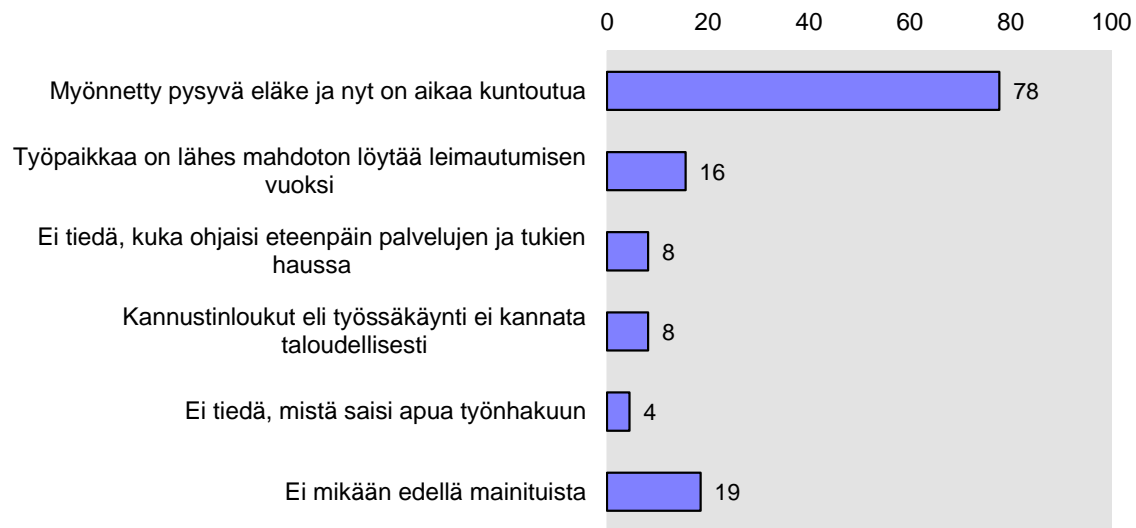
Kuntoutujista 23 % kertoi, että voisi käydä työssä, vaikka ei nyt käy.

*Esimiehen ja työtovereiden, henkilöstöhallinnon, työterveyshuollon tai työsuojeluhenkilöstön antama tuki.

Mielenterveysongelmat ja työelämä

SYYT, JOIDEN VUOKSI MIELENTERVEYSKUNTOUTUJAT EIVÄT HALUA
PALATA TYÖELÄMÄÄN (% kuntoutujista, jotka eivät ole työssä, eivätkä halua
palata sinne)

Kuntoutujista 53 % kertoi, ettei ole työssä, eikä haluaisikaan.

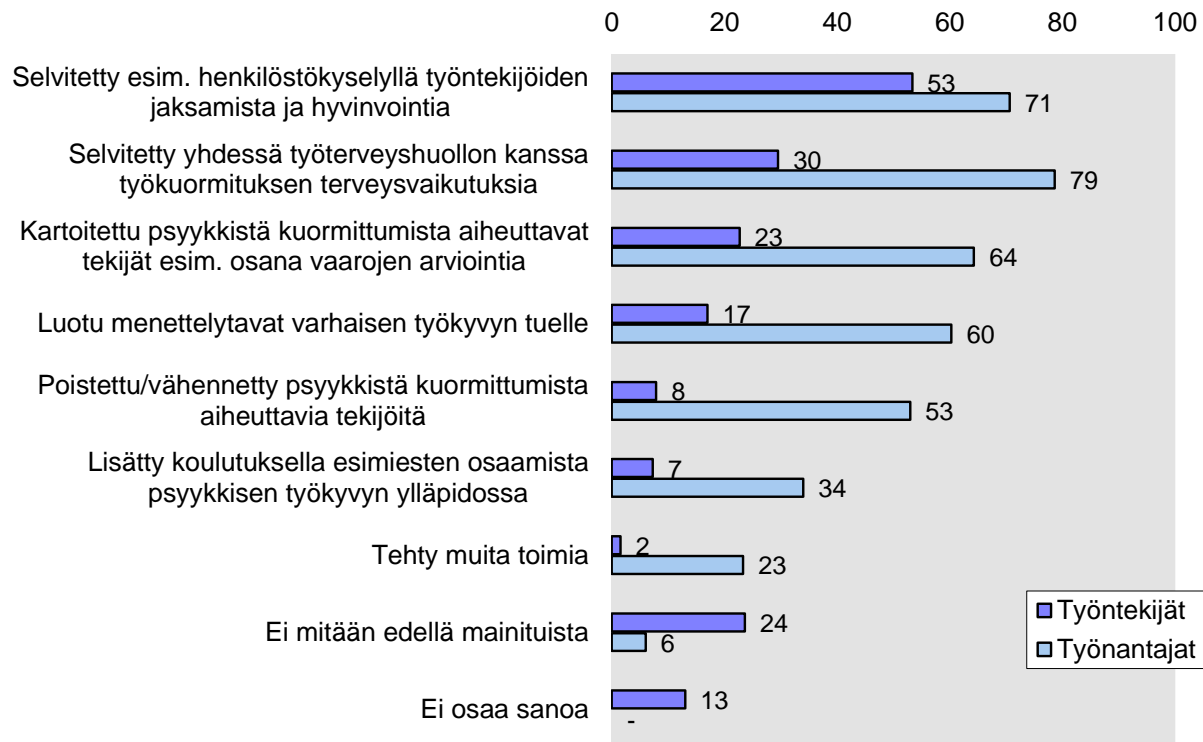

Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

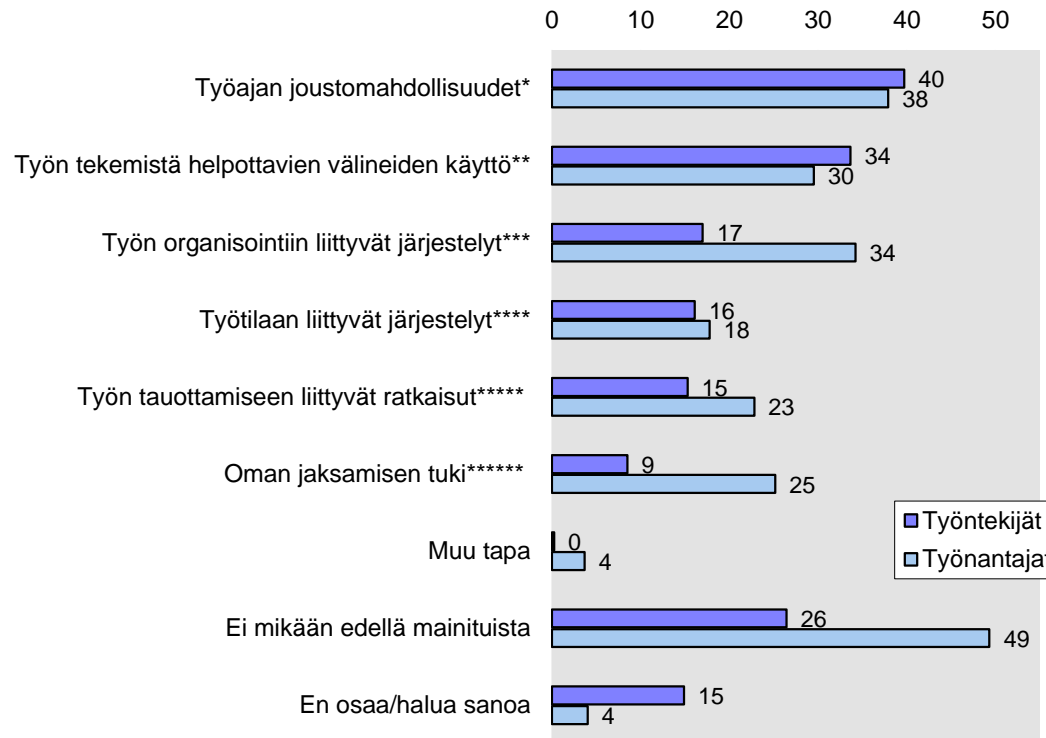
Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

TYÖPAIKOILLA TOTEUTETUT TYÖKYVYN TUKEMISEEN LIITTYVÄT TOIMET (%)

Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

TYÖPAIKOILLA KÄYTETYT TYÖNTEKIJÖIDEN PSYKKISTÄ TYÖKYKYÄ TUKEVAT KEINOT (%)

* Työaikalukumat, työn tauotukset, etätyömahdollisuus, lyhennetty työaika yms.

** Tehtävälislojen, muistikirjojen ja -lappujen, sähköisten työkalujen tai automaattisten muistutusten hyödyntäminen

*** Laajojen tehtävien jakaminen pienempiin osiin ja tavoitteisiin, työn uudelleen järjestäminen keskittymen olennaisiin tehtäviin tai mahdollisuus varata aikaa keskeytyksettömään työskentelyyn

**** Oma huone, väliseinät, ääntä vaimentavat materiaalit tai valaistus yms.

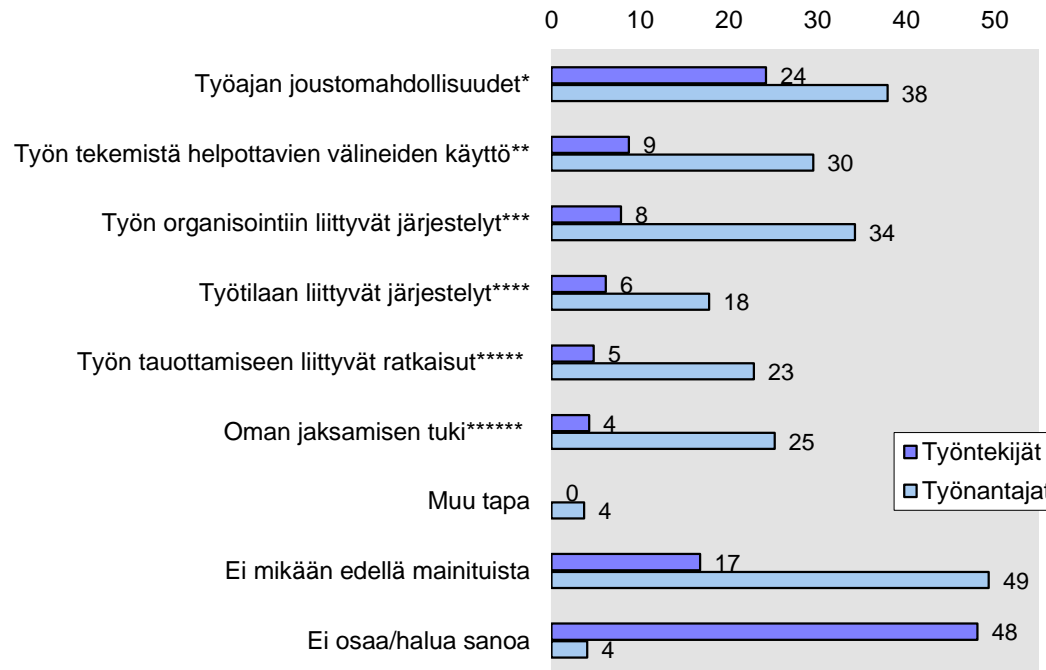
***** Ylimääräisen tauon mahdollisuus tai lepomahdollisuus tauon aikana yms.

***** Mahdollisuus soittaa työaikana tukihenkilölle tai hoitavalle taholle, mahdollisuus käyttää rentoutusmenetelmää tai muuta työaikana yms.

Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

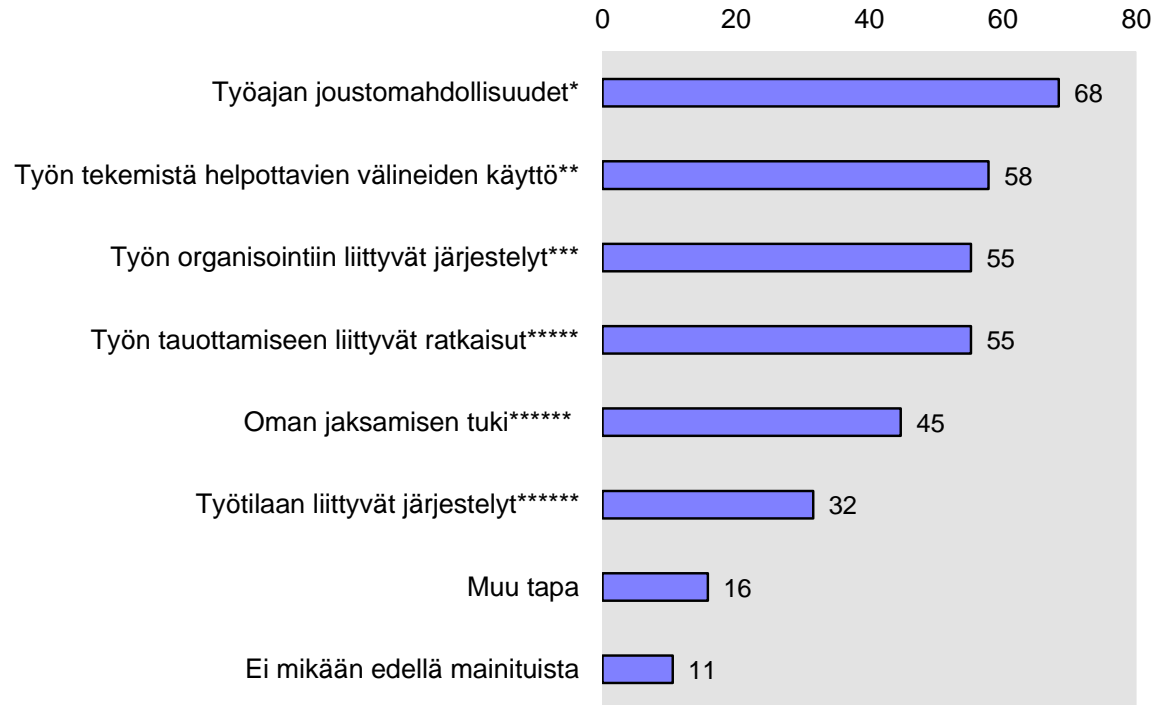
TYÖPAIKOILLA KÄYTETYT TYÖNTEKIJÖIDEN
PSYYKKISTÄ TYÖKYKYÄ TUKEVAT KEINOT SILLOIN, KUN
TYÖNTEKIJÄN TYÖKYKY ON ALENTUNUT
MIELENTERVEYSONGELMIEN VUOKSI (% niistä, joissa käytössä)

* Työaikalukumat, työn tauotukset, etätyömahdollisuus, lyhennetty työaika yms.
 ** Tehtävälislojen, muistikirjojen ja -lappujen, sähköisten työkalujen tai automaattisten muistutusten hyödyntäminen
 *** Laajojen tehtävien jakaminen pienempiin osiin ja tavoitteisiin, työn uudelleen järjestäminen keskittymen olennaisiin tehtäviin tai mahdollisuus varata aikaa keskeytyksettömään työskentelyyn
 **** Oma huone, väliseinät, ääntä vaimentavat materiaalit tai valaistus yms.
 ***** Ylimääräisen tauon mahdollisuus tai lepomahdollisuus tauon aikana yms.
 ***** Mahdollisuus soittaa työaikana tukihenkilölle tai hoitavalle taholle, mahdollisuus käyttää rentoutusmenetelmää tai muuta työaikana yms.

Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

TYÖSSÄKÄYVIEN MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIIEN TYÖPAIKOILLA
KÄYTETYT TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖKYKYÄ TUKEVAT KEINOT,
(% työssäkäyvistä kuntoutujista)

* Työaikalukumat, työn tauotukset, etätyömahdollisuus, lyhennetty työaika yms.

** Tehtävälislojen, muistikirjojen ja -lappujen, sähköisten työkalujen tai automaattisten muistutusten hyödyntäminen

*** Laajojen tehtävien jakaminen pienempiin osiin ja tavoitteisiin, työn uudelleen järjestäminen keskittymen olennaisiin tehtäviin tai mahdollisuus varata aikaa keskeytyksettömään työskentelyyn

**** Ylimääräisen tauon mahdollisuus tai lepomahdollisuus tauon aikana yms.

***** Mahdollisuus soittaa työaikana tukihenkilölle tai hoitavalle taholle, mahdollisuus käyttää rentoutusmenetelmää tai muuta työaikana yms.

***** Oma huone, väliseinät, ääntä vaimentavat materiaalit tai valaistus yms.

Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

AMMATTILAISTEN HOITAMIEN POTILAIEN TYÖPAIKOILLA KÄYTETYT TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖKYKYÄ TUKEVAT KEINOT (%)

* Työaikalukumat, työn tauotukset, etätyömahdollisuus, lyhennetty työaika yms.

** Laajojen tehtävien jakaminen pienempiin osiin ja tavoitteisiin, työn uudelleen järjestäminen keskittyen olennaisiin tehtäviin tai mahdollisuus varata aikaa keskeytyksettömään työskentelyyn

*** Oma huone, väliseinät, ääntä vaimentavat materiaalit tai valaistus yms.

**** Ylimääräisen tauon mahdollisuus tai lepomahdollisuus tauon aikana yms.

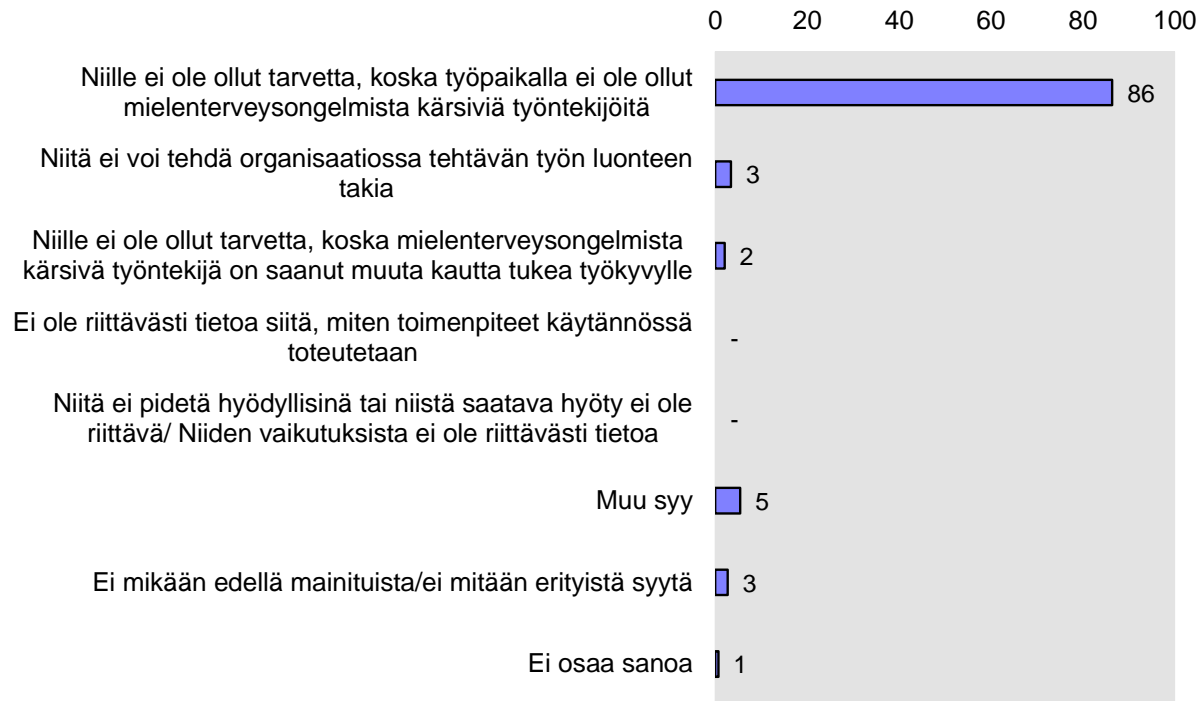
***** Mahdollisuus soittaa työaikana tukihenkilölle tai hoitavalle taholle, mahdollisuus käyttää rentoutusmenetelmää tai muuta työaikana yms.

***** Tehtävälisterojen, muistikirjojen ja -lappujen, sähköisten työkalujen tai automaattisten muistutusten hyödyntäminen

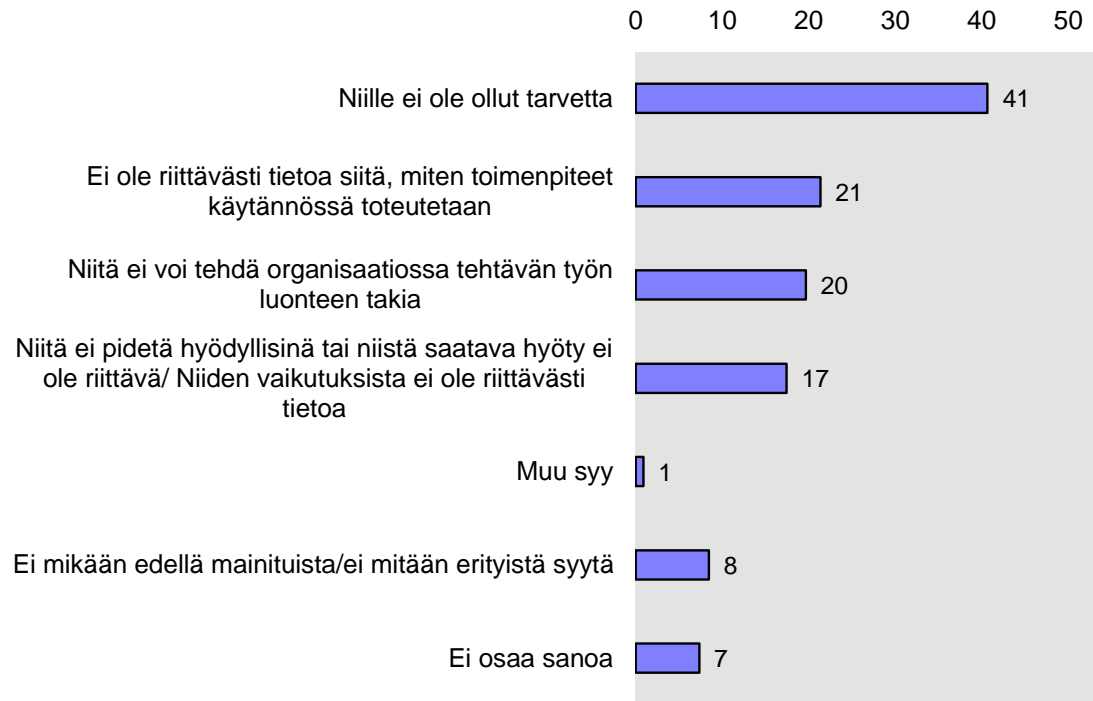
Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

TYÖNANTAJIEN KERTOMAT SYYT SILLE, ETTEI ORGANISAATIOSSA OLE OTETTU KÄYTTÖÖN MITÄÄN KEINOJA TYÖNTEKIJÄN MIELENTERVEYSONGELMIEN VUOKSI (% niistä, joissa ei ole käytetty)

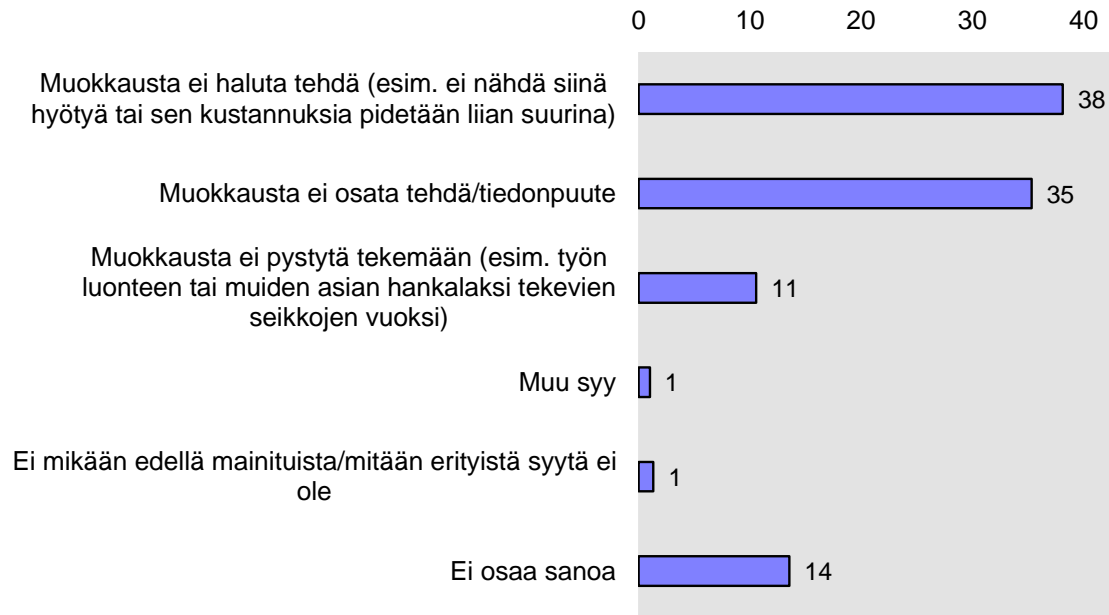
Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

TYÖNTEKIJÖIDEN KERTOMAT SYYT SILLE, ETTEI ORGANISAATIOSSA OLE OTETTU KÄYTTÖÖN MITÄÄN KEINOJA TYÖNTEKIJÄN MIELENTERVEYSONGELMIEN VUOKSI (% niistä, joissa ei ole käytetty)

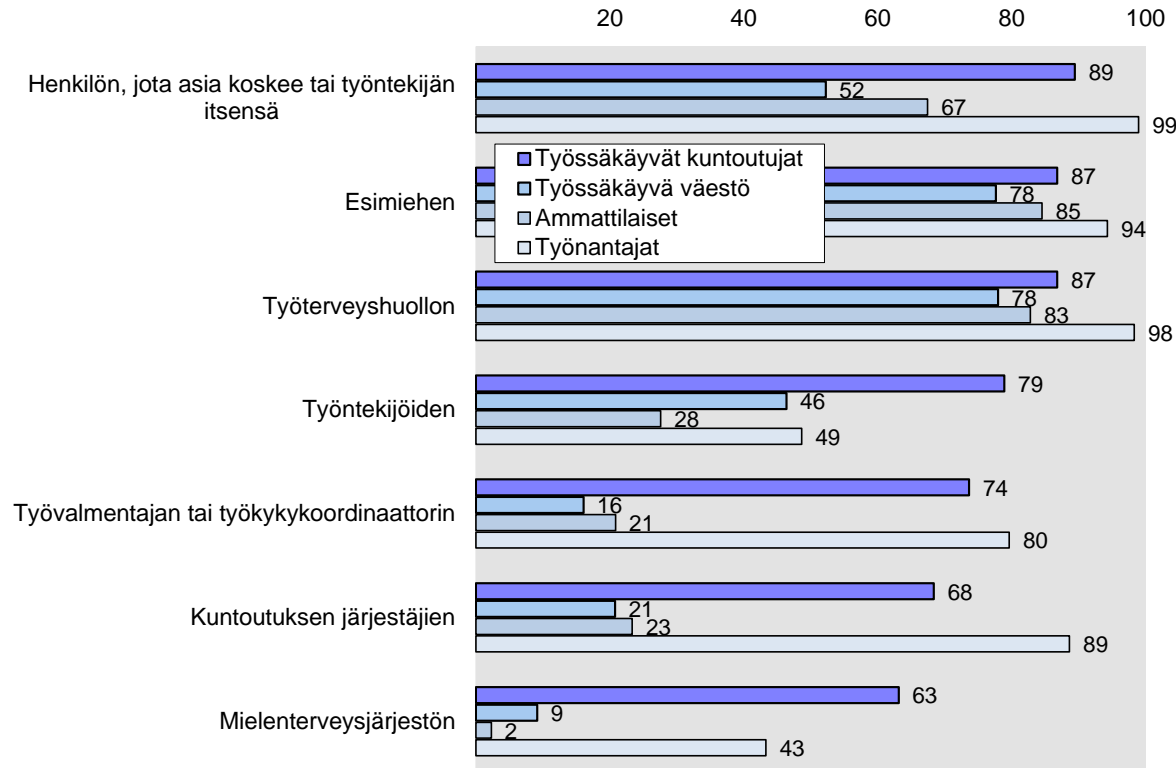
Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

AMMATTILAISTEN ARVIOT SIITÄ, MIKSEI JOISSAKIN SUOMALAISSA TYÖPAIKOISSA OLE OTETTU KÄYTTÖÖN TYÖN MUOKKAUKSEN/ MUKAUTUKSEN KEINOJA (%)

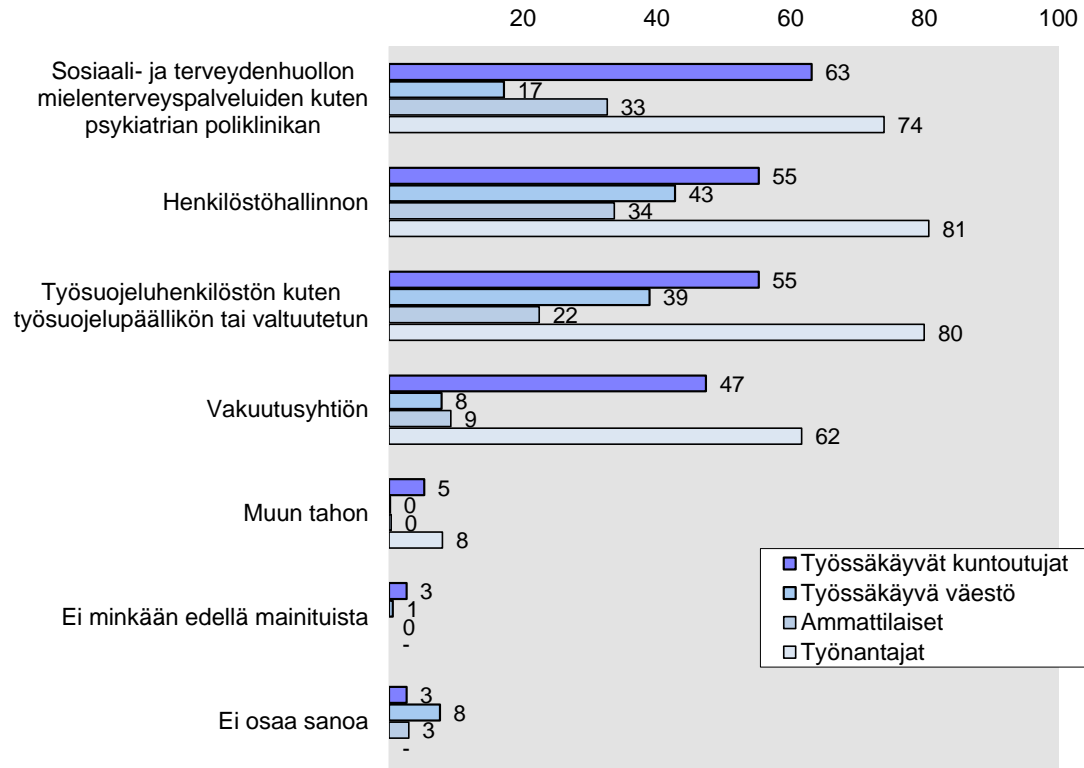
Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

KENEN PITÄISI OSALLISTUA MIELENTERVEYTTÄ TUKEVIEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISEEN TYÖPAIKOILLA (%)

Työn muokkaus suomalaisessa työelämässä

KENEN PITÄISI OSALLISTUA MIELENTERVEYTTÄ TUKEVIEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISEEN TYÖPAIKOILLA (%)

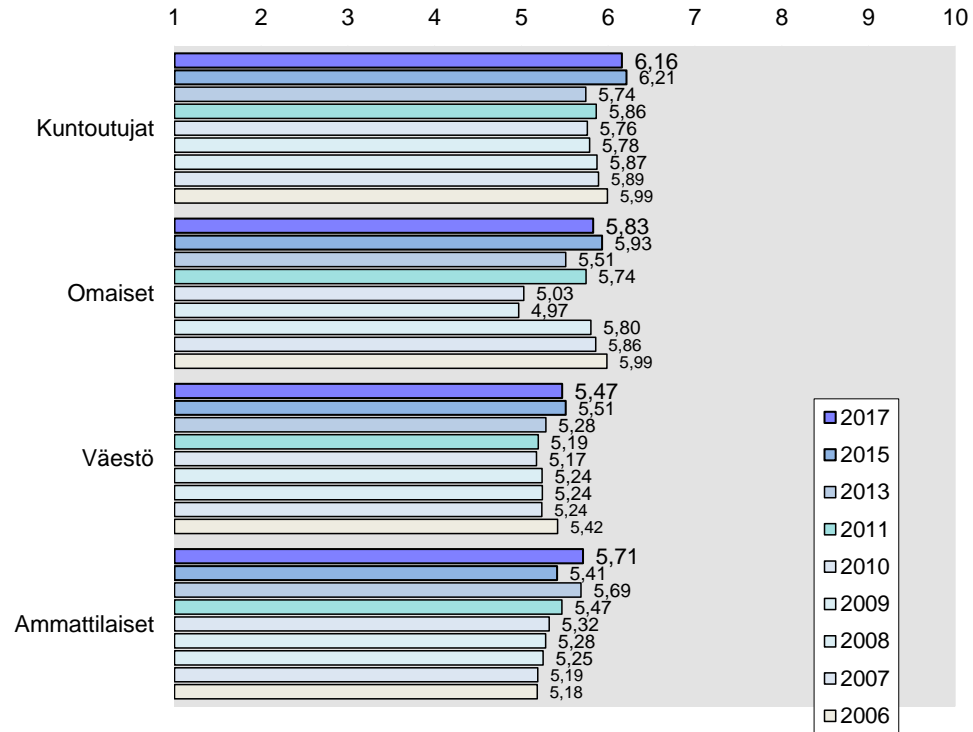
Mielenterveyskuntoutujan asema

Mielenterveyskuntoutujan asema

MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIIEN ASEMA SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA:

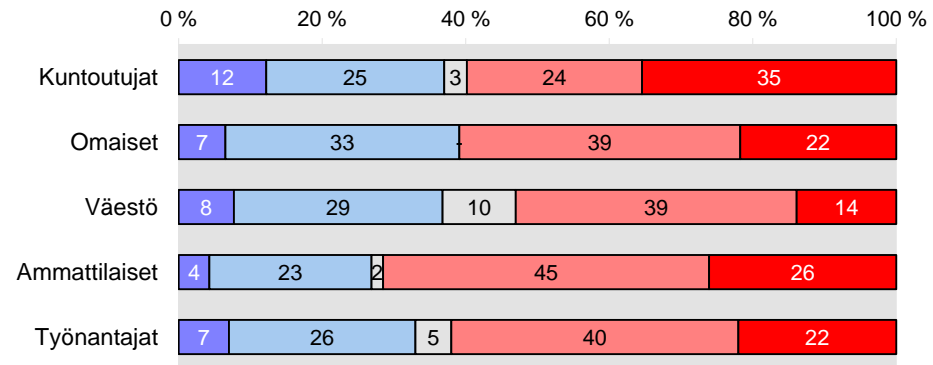
1=täysin ulkopuolella ----- 10=täysivaltaisia jäseniä

Mielenterveyskuntoutujan asema

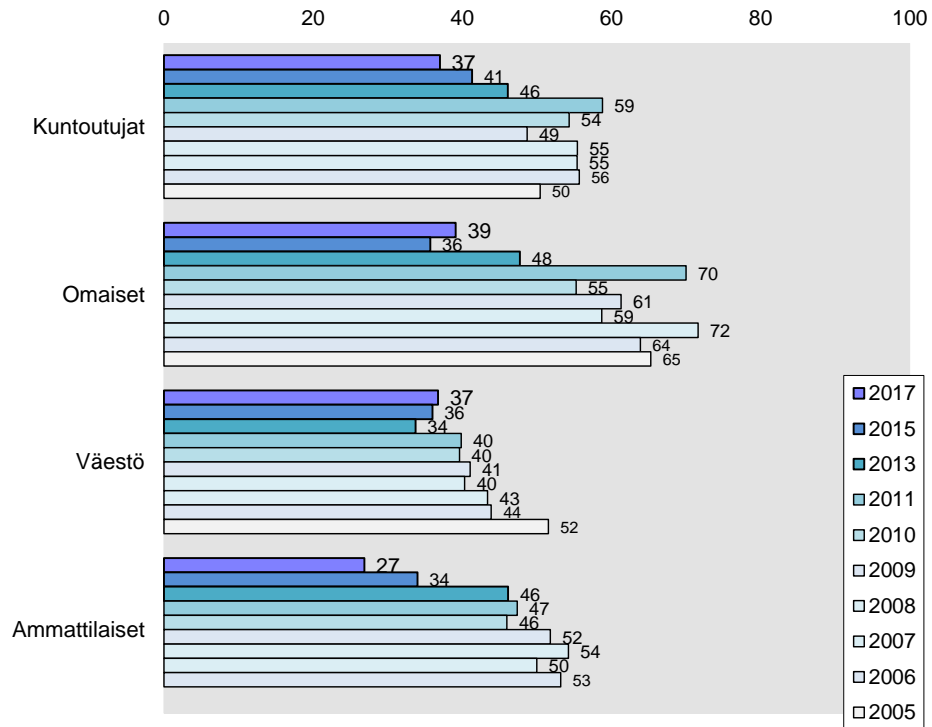
MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmien parissa painiskeleva ei voi elää täysipainoista elämää (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

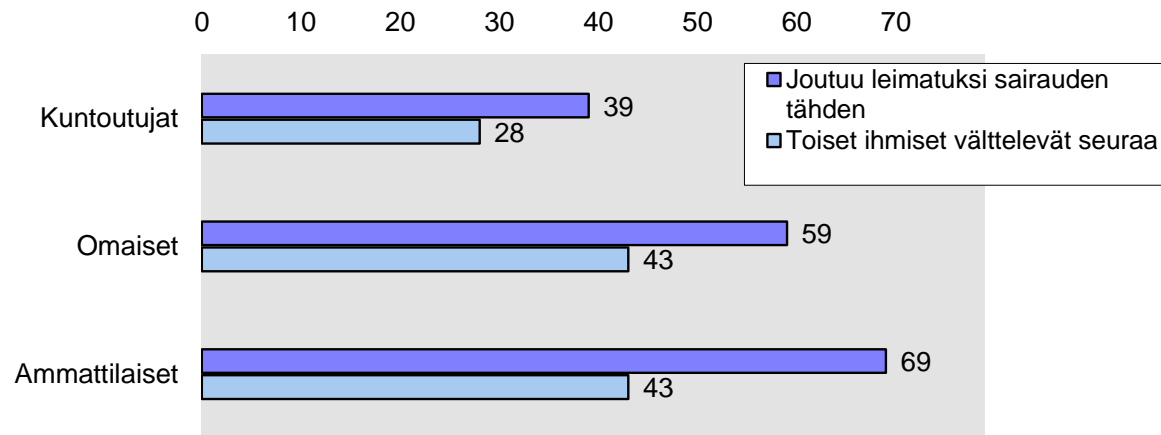
Mielenterveyskuntoutujan asema

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmien parissa painiskeleva ei voi elää täysipainoista elämää, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

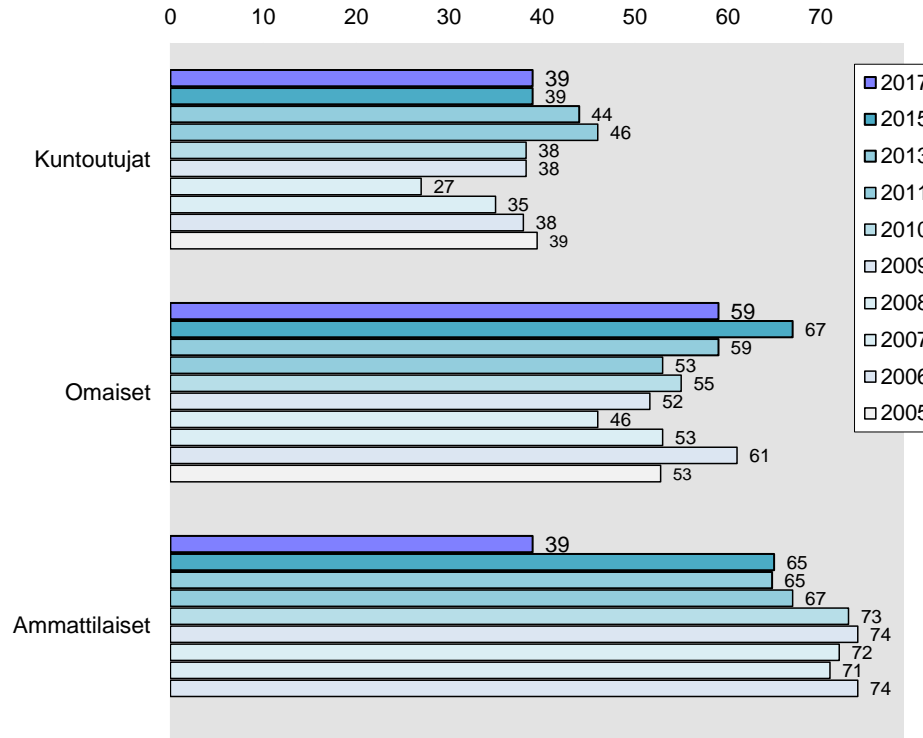
Mielenterveyskuntoutujan asema

LEIMAUTUMINEN SAIRAUDEN VUOKSI (%)

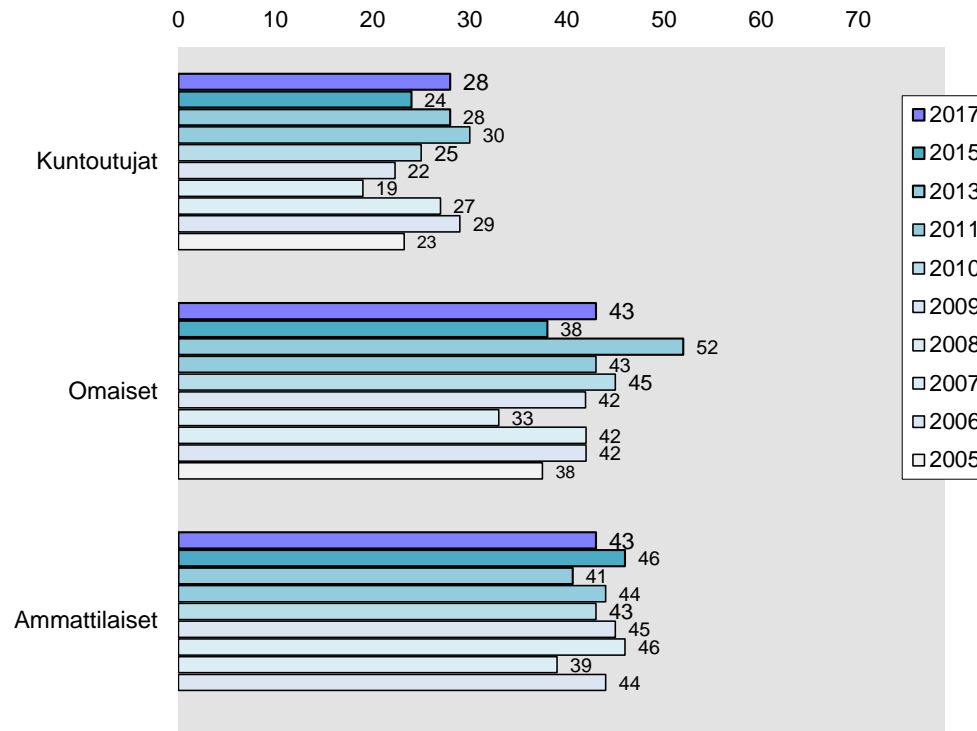
Mielenterveyskuntoutujan asema

LEIMAUTUMINEN SAIRAUDEN VUOKSI (%)

Mielenterveyskuntoutujan asema

TOISET IHMISET VÄLTTELEVÄT SEURAA (%)

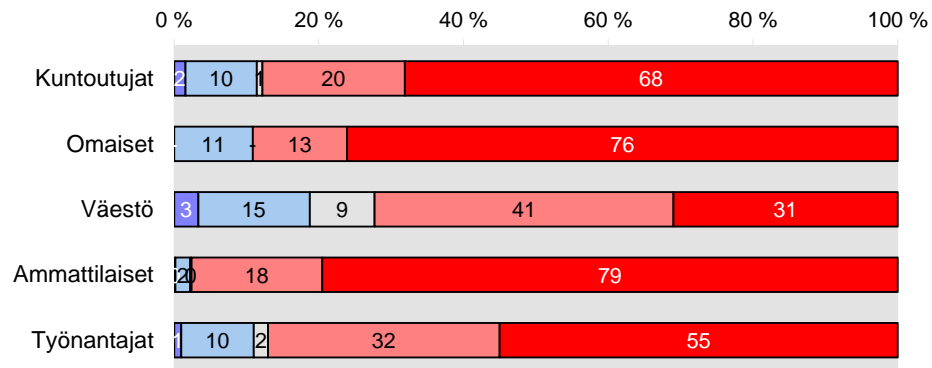
Mielenterveyteen liittyvät uskomukset

Mielenterveyteen liittyvät uskomukset

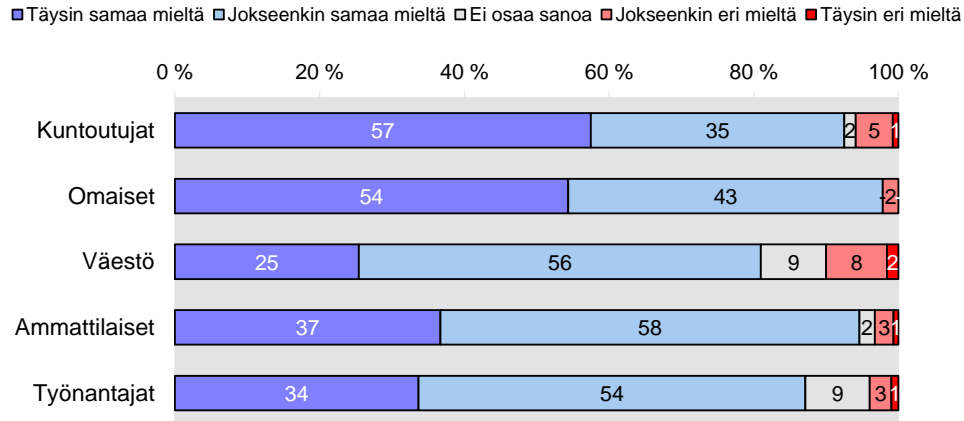
MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmia
kokeneita henkilöitä on epämukavaa ja pelottavaa kohdata (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mielenterveyteen liittyvät uskomukset

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: hyvillä lääkkeillä, psykoterapialla tai muulla tuella mielenterveyskuntoutuja pystyy elämään normaalia elämää (%)

Mielenterveyteen liittyvät uskomukset

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveyden järkkymisestä saa pääosin syyttää itseään (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

